ואמרו העלום לסוכה וכשנתנו לו לרבי צדוק

אוכל פחות מכביצה נמלו במפה ואכלו

חוץ לסוכה ולא בירך אחריו הא כביצה בעי

סוכה לימא תיהוי תיובתיה #דרב יוסף

ואביי דילמא פחות מכביצה נטילה וברכה

לא בעי הא כביצה בעי נמילה וברכה: כותני רבי אליעזר אומר ארבע עשרה מעודות חייב אדם לאכול בסוכה אחת

ביום ואחת בלילה "וחכ"א אין לדבר קצבה

חוץ מלילי יו"ם ראשון של חג בלבד יועוד

אמר ר' אליעזר מי שלא אכל [לילי] יום מוב

הראשון ישלים לילי יו"מ האחרון של חג

וחכמים אומרים אין לדבר תשלומין ועל

זה נאמר ימעות לא יוכל לתקון וחסרון

לא יוכל להמנות: גמ' מ"מ דר' אליעזר

תשבו ייכעין תדורו מה דירה אחת ביום ואחת

בלילה אף סוכה אחת ביום ואחת בלילה ורבנן

בכדירה מה דירה אי בעי אכיל אי בעי לא

אכיל אף סוכה גמי אי בעי אכיל אי בעי לא אכיל אי הכי אפי' לילי יום טוב ראשון

נמי א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק

נאמר כאן חמשה עשר ונאמ' חמשה עשר בחג

המצות מה להלן סלילה הראשון חובה

מכאן ואילך רשות אף כאן לילה הראשוז

חובה מכאן ואילך רשות והתם מנלן אמר קרא

בערב תאכלו מצות הכתוב קבעו חובה:

ועוד א"ר אליעזר: והא א"ר אליעזר ארבע

עשרה מעודות חייב אדם לאכול בסוכה

אחת ביום ואחת בלילה אמר בירא א"ר

אמי חזר בו ר' אליעזר משלים במאי אילימא

בריפתא סעודה דיומיה קא אכיל אלא מאי

ישלים ישלים במיני תרגימא תניא נמי הכי

אם השלים ∞במיני תרגימא יצא שאל

אפוטרופום של אגריפם המלך את רבי

אליעזר כגון אני שאיני רגיל לאכול אלא

סעודה אחת ביום מהו שאוכל סעודה אחת

ואפטר אמר לו בכל יום ויום אתה ממשיד

ואפטר אמר לו בני זה זה מחד לכמה ברפראות לכבוד עצמך ועכשיו אי כמה פרפראות לכבוד עדמה לכבוד קונך יירד מאיייד פרפרת אחת לכבוד קונך

אתה ממשיך פרפרת אחת לכבוד קונך ועוד שאלו כגון אני שיש לי שתי נשים

אחת במבריא ואחת בציפורי ויש לי שתי

סוכות אחת בטבריא ואחת בציפורי מהו

שאצא מסוכה לסוכה ואפטר אמר לו לא

שאני אומר כל היוצא מסוכה לסוכה במל

מצותה של ראשונה תניא ר' אליעזר אומר

ד) [לקמן מז. פסחים קכ.], ד) יומא עט:, ו) [דף כו.],

ני מוט יייה לד"ה הא כתבו ישוב נכון ד"ה הא בתבו ישוב נכון

מאי לאון, ה) [ועיי תוסי ברכות מט: ד"ה איבעין, ברכות מט: ד"ה איבעין,

נוע"ע תוס׳ פסחים קז:

ד"ה עינין,

תורה אור השלם

ו. מְעֻוּת לֹא יוּכֵל לְתְקֹן וַחַסְרוֹן לֹא יוּכַל בְּיִּלְּוֹיִנִי אִ יוּכֵּל לְתְּקְוֹן לֹא יוּכַל לְתְקְּנוֹת: קהלת א טו

יַּהְהַּבּוּה: קְּתְּרְנְּאָ טּוּ 2. בָּרָאשׁן בְּאַרְבָּעָה עָשָּׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בְּעֶרֶב תֹאכְלוּ מֵצֹת עֵד יוֹם

ָהָאֶחָד וְעֶשְׁרִים לַחֹדֶשׁ הָאֶחָד וְעֶשְׁרִים לַחֹדֶשׁ

הגהות הב"ח

(h) רש"י ד״ה מכאן וכו׳ מאכל מלות היה וילא:

מוסף רש"י

לילה הראשון חובה מכאן ואילך רשות. שאם רולה יכול לאכול גשר

בלא לחס או להתענות (פסחים קכ.). תרגימא.

לפתו (יומא עט:).

רבינו חננאל

(יצחק) ואקשינן מדר׳

ן וצדוקן ד(ר)וכןשנתנו לו

אוכל פחות מכביצה, אכלו

חוץ לסוכה במפה בלא

נטילת ידים ובלא ברכה.

בעיא סוכה, וקשיא לרב

יוסף דאמר שתים ושלש לגימות היא אכילת עראי שאוכלין חוץ לסוכה, ולאביי דאמר כדאכיל

בר בי רב ועייל לכלה. ושנינן לעולם אפי׳ כביצה

לא בעיא סוכה, אלא דייקינן ממתני' דקתני

. . פחות מכביצה, הא כביצה

בעי נטילת ידים, ובעי ברכה. וקיימא לן הכי. ל) ירושלמי ר' אבדמא

מלחא הוה דמיד אחנותיה.

עבר ר' חייא בר אבא וחזייא, אמר ליה זיל דמוך

גו מטללתך. [ר' יצחק בר מריון הוה שושביניה דחד בר נש, שאיל לר'

ליעזר, א״ל זיל דמוך גו מטללתך] וכן אמר ר' יוסי.

ר׳ זעירא סליק לגזורה,

פי׳ לשבוע הבז דר׳ אילא.

. מידי, עד דמיפני מוסף,

כ) או משום שאין שבח

לתלמידי חכמים להניח

ביתו (בערב) [ברגל]. תני כל שאומרים עליו

שלש ברכות לאחריו אומר

דחד בר נש, שאיל

שמות יב יח

על זה ותוס' חולין קז. ד"

ועי׳ (נ

עשין מג טוש"ע א"ח סי׳ מרלט סעיף ג:

לעזי רש"י

פרונגו"ש (פרגו"ט). מטעמים. שקל"ק (שינישק"ל). ממונה על משק הבית.

רבינו חננאל (המשך) אומרים עליו המוציא. התיבון פחות מכביצה אין און מכב בון ארן אומרים (לפניו) [עליו] ג' ברכות, מעתה אין אומרים לפניו המוציא. ר' אחא, . המינין נצרכה. כלומר, כל מיז שחייב אחריו ג' ברכות מן טורים אווריו ג בוכחנ אומרים לפניו המוציא. מתני' ר' אליעזר אומר י"ד סעודות חייב אדם לאכול בסוכה אחת ביום ואחת בלילה, וחכמים אומרים אין לדבר קצבה, אינו חייב אלא יום טוב הראשון בלבד. כר׳ שמעוז בז יהוצדה. דאמר י [ב]חמשה בחג המצות אכילת מצה, ונאמר בחמשה עשר בחג מה חג המצות אכילה בלילה הראשוו חובה שנא׳ בערב תאכלו מצות, הכתוב קבעו חובה, אף בחג הסוכות ישיבה כעיז דירה. ג) רארילה רסורה מכאן ואילך רשות דמצוה. שלא אכל בלילי יום טוב הראשון. והא חיובי מחייב ליה לאכול בכל יום שתי סעודות, והנה חייב בשאר הימים, וכל שכן בלילי יום טוב הראשוז. אמר ר׳ אסי חזר בו ר' אליעזר. ואסיקנא כי זו השלמה, במיני תרגימא. תניא ר' אליעזר אומר

מתני׳ דהכא בהאי לישנא לא מפני שהלכה כן אלא שרצו להחמיר על עלמן וכשנתנו לר' לדוק כו' היינו משום דמתרלינן מתניתין הכי מייתי לה הש"ס כאילו משנתנו שנויה כך: הא בביצה בעי נש"י לאבילה. ולא

מישתרי במפה דחיישינן דלמא נגע כדמסיק פ' כל הבשר (חולין דף קו:) ומיהו תימה דהא ר' לדוק כהן היה כדפרישי׳ וא״כ אפי׳ כבילה שרי במפה בלא נט"י כדאמר שמואל התם התירו מפה לאוכלי תרומה ולא

התירו מפה לאוכלי טהרותי: תשבו כעין תדורו. בירושלמי יליף בגזרה שוה נאמר כאן תשבו ונאמר להלן ופתח אהל מועד תשבו יומס ולילה שבעת ימיס מה ישיבה שנאמרה להלן עשה בה את הלילות כבימים אף ישיבה האמורה כאן עשה בה לילות כבימים וטעמא דרבנן מפרש ר' יוחנן בשם רבי ישמעאל נאמר חמשה עשר בפסח ונאמר ט"ו בחג מה ט"ו הנאמר בפסח לילה הראשון חובה ושאר כל הימים רשות אף ט"ו הנאמר בחג לילה הראשון חובה ושאר כל הימים רשות חברייה בעו אי מה להלו עד שיכנס למנה כשהוא תאוה אף כאן עד שיכנס לסוכה בתאוה ר' זירא בעי אי מה להלן עד שיאכל כזית דגן מלה אף כאן עד שיאכל כזית דגן בסוכה: אי בעי אכיל ואי בעי לא אכיל.

כלל דאי אכיל חייב לאכול בסוכה כדאמרינן לעיל ומשמע הכא לה הוי חובה ואי בעי לא אכיל כלל חוץ מליל י"ט הראשון ולפי זה אם טעה ולא הזכיר של י"ט בברכת המזון אינו לריך לחזור והא דאמרי׳ פ׳ שלשה שאכלו (ברכות דף מט:) שבתות וי"ט דלה סגי ליה דלה אכיל אם טעה חוזר לא מיתוקמא אלא בלילי י"ט הראשון של פסח ובלילי י"ט הרחשון של חג והח דחשכחן בפ' ב' דבילה (דף טו:) ובפ' אלו דברים בפסחים (דף סח:) גבי י"ט חלקהו חליו לה' וחליו לכם חליו לאכילה וחליו לבית המדרש דברי ר' יהושע אפשר בבישרא ופירי דאין בהן ברכת המזון ולא בעי הזכרת ייט אבל לילי ייט הראשון של חג לא סגי בלא פת כיון דילפינן מחג המצות אע"ג דלר' אליעזר אמרינן בשאר ימים אם השלים במיני תרגימה ילהים: רהא א"ר אליעזר י"דםעודותחייבאדםלאכולבסוכה. אהא דמשלים בי"ט האחרון פריך לליכא סוכה: **חזר** בו ר' אליעזר אלל חכמים לומר שאין לדבר קלבה

אין הזל הכמים לומר שחין נדבר קנבה ואם רלה להתענות יתענה חוץ מלילי י"ט הראשון ובהא מיהא פליג שאצא מסוכה לחכול ולישן היום בזו ולמחר בזו: ביעל עלייהו דקסבר יש לה חשלומין כמו שיש חשלומין לקרבן י"ע ראשון אף בי"ט אחרון כך פי' בקונטרס ולישנא דישלים ואם השלים לא משמע כלל לשון תשלומין אלא לשון השלמה חשבון של י"ד סעודות ועוד כיון דממצה ילפינן לא מצינן שיהא תשלומין למצה של לילה

אין הראשון של פסח ועוד דמשמע קלת בירושלמי דבעי כזית דגן לסעודת י"ט הראשון של חג כמו גבי מלה והכא אמרי׳ דישלים במיני מרגימא ועוד מעובדא דאפוטרופוס של אגריפס משמע דלא פטר ר' אליעזר בסעודה אחת לכך נראה לפרש חזר בו ר' אליעזר ממה שהיה מלריך סוכה ולעולם י"ד סעודות בעי ובירושלמי משני אמר ר' אחא למלוה חשובה כלומר לכתחילה לריך לאכול בסוכה ואם לא אכל משלים בשמיני בלא סוכה: במיני תרגימא. פי׳ בקונטרס כגון פירות וכיסנין וקפלוטות מבושלין ואי אפשר לומר כן דהא רבא מסיק פ' ח' דיומא (דף עט: ושם) דפירי לא בעי סוכה ודייק מהכא ואי ס"ד פירות בעי סוכה לישלים בפירות ודחי באתרא דלא שכיחי פירות ואיבעי׳ אימא מיני תרגימא נמי מיני פירי נינהו מ״מ משמע דאי פירי לא בעי סוכה אין השלמה מועלת בפירות ומיני תרגימא הוו כגון בשר ודגים ושאר דברים שמלפחין בהן את הפת ואין ללמוד מכאן שיועילו מיני תרגימא להשלים שלש סעודות של שבת דשאני התם דילפי׳ (שבת דף קמ:) מדכתיב תלחא היום גבי מן שהוא במקום פת ואפי׳ באנו להשוותם לא נפיק בפירות כדפריש׳ דלא מהני גבי סוכהש׳:

הכי גרסינן נימא סיהוי סיובסיה דרב יוסף. דאמר לעילוי מרתי ואמרן העדום דסובה. בפ' בתרא דיומא (דף עט:) מייתי

אבל סוכה אפי׳ כבינה נמי לא: בותבר' י"ד סעודות. ובגמרא מפרש טעמא: אין לדבר קלבה. אם רצה להתענות אין אנו זקוקין לו אלא אם יאכל לא יאכל חוץ לסוכה: חוץ מלילי י"ע הרחשון. שחינו רשחי להתענות כדיליף בגמרא: ישלים. סעודתו זאת בי"ט האחרון בשמיני עלרת ואע"פ שאינו בסוכה ובגמרא פריך עלה: גבו' מכאן ואילך רשות. דהכי ילפינן לה בפ' בתרח דפסחים (דף קב.) ששת ימים תאכל מלות וביום השביעי עלרת מה שביעי רשות אף ששה רשות לפי שהשביעי בכלל שבעת ימים תאכל מנות (א) ויצא מן הכלל ללמד שאכילת מצות האמור בו אינו חובה אלא אם באת לאכול תהא אכילתך מצה ולא חמץ ולא ללמד על עלמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא: והמס גופיה מנלן. דלילה הראשון מיהא חובה: והחמר ר' חליעור י"ד סעודות חייב אדם לאכול בסוכה. וכיון דביום אחרון לא בסוכה יתיב ואם ישב בה לשם מלוה עובר על בל תוסיף מאי השלמה דסוכה איכא הכא: אמר בירא. שם חכם: חור בו ר' אליעור. אלל חכמים לומר שאין לדבר קלבה ואם רלה יתענה חוץ מלילי יום להתענות טוב הראשון ובהא מיהא פליג עלייהו דקסבר יש לה תשלומין כמו שיש תשלומין לקרבנות יום ראשון אף בי"ט האחרון: אילימא בריפתא. כלומר תאמר שסעודת י"ט האחרון שהוא סועד בלחם ולפתן ולורכי הסעודה תהא תשלומין לראשון: **סעודמה דיומיה קחכיל.** ומחי היכר יש כאן שתהא לשם סעודה ראשונה הלא דרכו לסעוד היום: במיני **מרגימה**. לאחר שסילק יביאו פרפראות ומעדנים לפניו כגון פירות וכסנין וקפלוטות מבושלות: מרגימה. פרונגו"ש: תנית נמי הכי. דבהכי הויא סעודה לאשלומי ואע"פ שאינו חוזר והובע עלמו לאכול שתי סעודות של לחם ובשר: אם השלים כו'. וכ"ש אם קבע סעודה שניה בלחם ובשר: אפוטרופום של אגריפם. ממונה על שלו ורב ביתו שקורין שקל"ק: מהו שאוכל סעודה אחת ביום. בסוכה ואפטר: פרפראות. מיני מעדנים הפותחים את

אחר הפת ויאכל: מהו בני מעיים להיות לבו משוך מלוחה של ראשונה. אפי׳ ימים שעברו עליו כבר איבדן למפרע ואינו מצוה כדיליף לקמן שלריך לישב כל ז' בסוכה אחת:

לפניו ברכת המוציא, כל שאיז אומרים עליו שלש ברכות לאחריו אין

> להלן כח א' לפני המשנה דמי שהיה וכו׳ והעתקתיו כאן . מפני העניו.

נופני השפק. ג) ל"ל או משום דלא הוי עסקיה טעם כלום עד דמפני

חלת: ואביי. דאמר כדטעים בר בי רב דהיינו כבילה דכבילה אוכל הנאכל בבליעה אחת הוא כדאמרי׳ בפ׳ בתרא דיומא (דף פ.) מכל האוכל אשר יאכל: הא לבילה בעי נטילת ידים וברכה.

א) נ"ל דל"ל דהיינו אכילה בסוכה. בלילה הראשון חובה מכאן וכו". מכאן וכו". ב) בכתה"י הובא הירושלמי

מוסף וכו'. וכ"ה שם בירושלמי.